

The Holy See

PELLEGRINAGGIO IN TERRA SANTA IN OCCASIONE DEL 50° ANNIVERSARIO
DELL'INCONTRO A GERUSALEMME TRA PAPA PAOLO VI E IL PATRIARCA ATENAGORA
(24-26 MAGGIO 2014)

INCONTRO PRIVATO CON IL PATRIARCA ECUMENICO DI COSTANTINOPOLI

***DICHIARAZIONE CONGIUNTA DI PAPA FRANCESCO
E DEL PATRIARCA ECUMENICO PARTOLOMEO I***

Delegazione Apostolica (Jerusalem)
Domenica, 25 maggio 2014

1. Podobnie jak nasi czcigodni poprzednicy, Papież Paweł VI i Patriarcha Ekumeniczny Atenagoras, którzy spotkali się tutaj, w Jerozolimie, pięćdziesiąt lat temu, także i my, Papież Franciszek i Patriarcha Ekumeniczny Bartłomiej, postanowiliśmy spotkać się w Ziemi Świętej, «gdzie nasz wspólny Odkupiciel, Chrystus Pan żył, nauczał, umarł, zmartwychwstał i wstąpił do nieba, skąd zesłał Ducha Świętego na rodzący się Kościół» (Wspólny Komunikat Papieża Pawła VI i Patriarchy Atenagorasa, opublikowany po spotkaniu 6 stycznia 1964 r.). Nasze spotkanie, kolejne spotkanie biskupów Kościołów Rzymu i Konstantynopola, założonych przez dwóch braci apostołów, Piotra i Andrzeja, jest dla nas źródłem głębokiej duchowej radości i stanowi opatrnościową okazję do refleksji nad głębią i autentycznością naszych więzi, będących owocem pełnej łaski pielgrzymki, podczas której Pan prowadził nas od tego błogosławionego dnia przez pięćdziesiąt lat.

2. Nasze dzisiejsze braterskie spotkanie jest nowym i niezbędnym krokiem na drodze do jedności, do której prowadzić nas może jedynie Duch Święty, do komunii w uprawnionej różnorodności. Z głęboką wdzięcznością przypominamy kroki, które Pan już pozwolił nam poczynić. Uścisk Papieża Pawła VI i Patriarchy Atenagorasa tutaj, w Jerozolimie, po wielu wiekach milczenia, utworzył drogę do doniosłego gestu, jakim było usunięcie z pamięci i z życia Kościoła aktów wzajemnej ekskomuniki z 1054 r. Następstwem tego były wizyty w stolicach Rzymu i Konstantynopola, częsta

korrespondencja, a później decyzja ogłoszona przez śp. Papieża Jana Pawła II i śp. Patriarchę Dymitra, by zainicjować teologiczny dialog prawdy między katolikami a prawosławnymi. Przez te lata, Bóg, źródło wszelkiego pokoju i miłości, nauczył nas postrzegania siebie nawzajem jako członków tej samej rodziny chrześcijańskiej, która ma jednego Pana i Zbawiciela, Jezusa Chrystusa, i miłowania się nawzajem, toteż możemy wyznawać naszą wiarę w tę samą Ewangelię Chrystusa, otrzymaną przez Apostołów oraz wyrażoną i przekazaną nam przez sobory powszechne i Ojców Kościoła. W pełni świadomości, że nie osiągnęliśmy celu pełnej komunii, dzisiaj potwierdzamy nasze zobowiązanie, by dalej wspólnie podążać ku jedności, o którą nasz Pan Jezus Chrystus modlił się do Ojca, «aby wszyscy stanowili jedno» (J 17, 21).

3. W pełni świadomości, że jedność przejawia się w miłości Boga i miłości bliźniego, wyczekujemy dnia, w którym będziemy wreszcie razem uczestniczyli w Uczcie Eucharystycznej. Jako chrześcijanie jesteśmy wezwani, aby przygotować się do przyjęcia tego daru komunii eucharystycznej, zgodnie z nauczaniem św. Ireneusza z Lyonu, poprzez wyznawanie jednej wiary, wytrwałą modlitwę, nawrócenie wewnętrzne, odnowę życia i dialog braterski (*Przeciw herezjom*, IV, 18, 5, PG 7, 1028). Gdy osiągniemy ten cel, ku któremu zwrócone są nasze nadzieje, objawimy światu miłość Boga, a tym samym będziemy uznawani za prawdziwych uczniów Chrystusa (por. J 13, 35).

4. W związku z tym celem, zasadniczy wkład w poszukiwanie pełnej jedności między katolikami a prawosławnymi wnosi dialog teologiczny, prowadzony przez Międzynarodową Komisję Wspólną. Przez kolejne lata w czasach Papieża Jana Pawła II i Benedykta XVI oraz Patriarchy Dymitra nastąpił istotny postęp w naszych spotkaniach teologicznych. Dziś wyrażamy szczerze uznanie dla dotychczasowych osiągnięć, jak również dla obecnych wysiłków. Nie jest to zwykłe ćwiczenie teoretyczne, ale działanie w prawdzie i miłości, wymagające coraz głębszego poznania wzajemnych tradycji w celu ich zrozumienia i czerpania z nich nauki. Tak więc możemy stwierdzić raz jeszcze, że dialog teologiczny nie poszukuje najniższego wspólnego mianownika teologicznego, co do którego można by osiągnąć kompromis, ale opiera się raczej na pogłębianiu całej prawdy, którą Chrystus dał swojemu Kościołowi, prawdy, którą dzięki natchnieniu Ducha Świętego wciąż coraz lepiej rozumiemy. W związku z tym wspólnie stwierdzamy, że nasza wierność Panu wymaga braterskiego spotkania i prawdziwego dialogu. To wspólne dążenie nie odwodzi nas od prawdy; raczej poprzez wymianę darów, pod kierownictwem Ducha Świętego, doprowadzi nas do całej prawdy (por. J 16, 13).

5. Choć wciąż jesteśmy w drodze do pełnej komunii, już teraz mamy obowiązek dawania wspólnego świadectwa miłości Boga do wszystkich ludzi, pracując razem w służbie ludzkości, zwłaszcza w zakresie obrony godności osoby ludzkiej na każdym etapie jej życia i świętości rodziny opartej na małżeństwie, umacniania pokoju i dobra wspólnego oraz niesienia ulgi w cierpieniu, które wciąż nęka nasz świat. Uznajemy, że stale trzeba stawiać czoło kwestii głodu, ubóstwa, analfabetyzmu, niesprawiedliwego podziału zasobów. Naszym obowiązkiem jest dążenie do budowania razem sprawiedliwego i humanitarnego społeczeństwa, w którym nikt nie będzie się

czuł wykluczony lub zepchnięty na margines.

6. Jesteśmy głęboko przekonani, że przyszłość rodziny ludzkiej zależy również od tego, jak chronimy — z roztropnością i współczuciem, sprawiedliwością i uczciwością — dar stworzenia, który powierzył nam nasz Stwórca. Dlatego ze skrucą przyznajemy, że nasza planeta jest źle traktowana, co jest równoznaczne z grzechem w oczach Boga. Potwierdzamy raz jeszcze, że bierzemy na siebie odpowiedzialność i obowiązek, jakim jest umacnianie poczucia pokory i umiaru, tak aby wszyscy odczuwali potrzebę szanowania stworzenia oraz jego troskliwej ochrony. Wspólnie zobowiązujemy się działać na rzecz zwiększania świadomości odnośnie do gospodarowania światem stworzonym. Wzywamy wszystkich ludzi dobrej woli, by szukali sposobów życia mniej rozrzutnego i bardziej skromnego, okazując mniej chciwości i więcej wielkoduszności w odniesieniu do ochrony świata Bożego i do dobra Jego ludu.

7. Istnieje również pilna potrzeba skutecznej i zaangażowanej współpracy chrześcijan, aby chronić wszędzie prawo do publicznego wyrażania swej wiary i do sprawiedliwego traktowania, krzewiąc zarazem to, co chrześcijaństwo nieustannie wnosi do współczesnego społeczeństwa i kultury. W związku z tym zachęcamy wszystkich chrześcijan do krzewienia autentycznego dialogu z judaizmem, islamem i innymi tradycjami religijnymi. Obojętność i wzajemna nieznajomość mogą prowadzić jedynie do nieufności, a, niestety, nawet do konfliktu.

8. Z tego Świętego Miasta Jerozolimy wyrażamy nasz wspólny głęboki niepokój o sytuację chrześcijan na Bliskim Wschodzie oraz o ich prawo do pozostawania pełnoprawnymi obywatelami swoich ojczyzn. Z ufnością kierujemy do wszechmocnego i miłosiernego Boga modlitwę o pokój w Ziemi Świętej i na całym Bliskim Wschodzie. Modlimy się szczególnie za Kościoły w Egipcie, Syrii i Iraku, które najwięcej ucierpiały w związku z niedawnymi wydarzeniami. Zachęcamy wszystkie strony, niezależnie od ich przekonań religijnych, do dalszej pracy na rzecz pojednania i sprawiedliwego uznania praw narodów. Jesteśmy przekonani, że nie broń, lecz dialog, przebaczenie i pojednanie są jedynymi możliwymi środkami pozwalającymi osiągnąć pokój.

9. W historycznym kontekście naznaczonym przemocą, obojętnością i egoizmem wiele osób odczuwa dziś zagubienie. I właśnie poprzez nasze wspólne świadectwo o dobrej nowinie Ewangelii możemy pomóc ludziom naszych czasów w odkryciu na nowo drogi, która prowadzi do prawdy, sprawiedliwości i pokoju. W jedności zamiarów i pomni na przykład dany pięćdziesiąt lat temu tu, w Jerozolimie, przez Papieża Pawła VI i Patriarchę Atenagorasa, wzywamy wszystkich chrześcijan oraz wyznawców należących do wszystkich tradycji religijnych i wszystkich ludzi dobrej woli do uznania, że czas nagli i zmusza nas do poszukiwania pojednania i jedności rodziny ludzkiej, przy pełnym poszanowaniu słuszych różnic, dla dobra całej ludzkości i przyszłych pokoleń.

10. Odbываяc tę wspólną pielgrzymkę do miejsca, w którym nasz jeden Pan, Jezus Chrystus został ukrzyżowany, pogrzebany i zmartwychwstał, pokornie powierzamy wstawiennictwu

Najświętszej Maryi Panny zawsze Dziewicy nasze przyszłe kroki na drodze do pełni jedności, polecając nieskończonej miłości Boga całą rodzinę ludzką.

«Niech Pan rozpromieni oblicze swe nad tobą, niech cię obdarzy swą łaską. Niech zwróci ku tobie oblicze swoje i niech cię obdarzy pokojem» (Lb 6, 25-26).

Jerozolima, 25 maja 2014 r.